

Ірина ПИЛИПЧУК

здобувачка освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Тамара ПОПОВИЧ

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ ЗАКЛАДОМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ

Реабілітація відіграє ключову роль у відновленні здоров'я після тяжких захворювань, травм та хірургічних втручань, а також у покращенні якості життя громадян. Реабілітаційні послуги можуть значно покращити фізичний, психологічний та соціальний стан таких людей, допомагаючи їм повернутись до активного життя.

В Україні актуальність теми організації надання реабілітаційних послуг значно зросла через воєнні дії РФ, які суттєво вплинули на характер надання реабілітаційної допомоги та спричинили значне збільшення чисельності осіб, які потребують реабілітації, зокрема:

- військовослужбовців із бойовими пораненнями, ампутаціями кінцями та контузіїми;
- цивільного населення, постраждалого внаслідок обстрілів, мінно-вибухових травм та інших воєнних пошкоджень;
- людей із психологічними травмами, включаючи посттравматичний стресовий розлад (ПТСР);
- внутрішньо переміщених осіб, які зазнали соціального та психологічного стресу.

Згідно Закону України [1], медична реабілітація (або реабілітація у сфері охорони здоров'я) є комплексом «заходів, що здійснюють фахівці з реабілітації, які працюють в реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самотійно, надають реабілітаційну допомогу особі з обмеженнями повсякденного функціонування (або такій, у якої

можуть виникнути обмеження повсякденного функціонування) з метою досягнення та підтримання оптимального рівня функціонування та якості життя у її середовищі» [1].

За своїм призначенням, медична реабілітація є складовою частиною лікувального процесу, спрямованою на відновлення або компенсацію порушених функцій організму, покращення якості життя та соціальну адаптацію пацієнтів. Основними видами надання реабілітаційних послуг військовослужбовцям є [2-4]:

1. Фізична реабілітація: відновлення опорно-рухового апарату після травм, ампутацій, поранень. Включає кінезіотерапію, фізіотерапію, ортопедичне протезування.

2. Психологічна та психіатрична допомога: робота з посттравматичними стресовими розладами (ПТСР), тривожними і депресивними розладами.

3. Мовна та когнітивна реабілітація: після черепно-мозкових травм, інсультів, для дітей з порушеннями розвитку.

4. Соціальна реінтеграція: підготовка до повернення в суспільство, профорієнтація, допомога в отриманні освіти або працевлаштуванні.

Зростання потреб у реабілітаційних послугах вимагає модернізації існуючої системи медичної реабілітації, збільшення кількості спеціалізованих центрів або перепрофілювання існуючих медичних закладів, підготовки кваліфікованих спеціалістів та впровадження новітніх методик лікування, включаючи телемедицину та роботизовану реабілітацію. В організаційному аспекті надання реабілітаційних послуг в умовах бойових дій потребує адаптації до нових реалій і передбачає: формування мультидисциплінарних команд; створення мобільних реабілітаційних бригад; запровадження реабілітації на рівні первинної медичної допомоги, міжсекторальної взаємодії тощо (рис. 1).

Варто зазначити, що в умовах воєнних дій особливої актуальності набуває рання медична реабілітація – її починати потрібно вже у стабілізаційних пунктах.

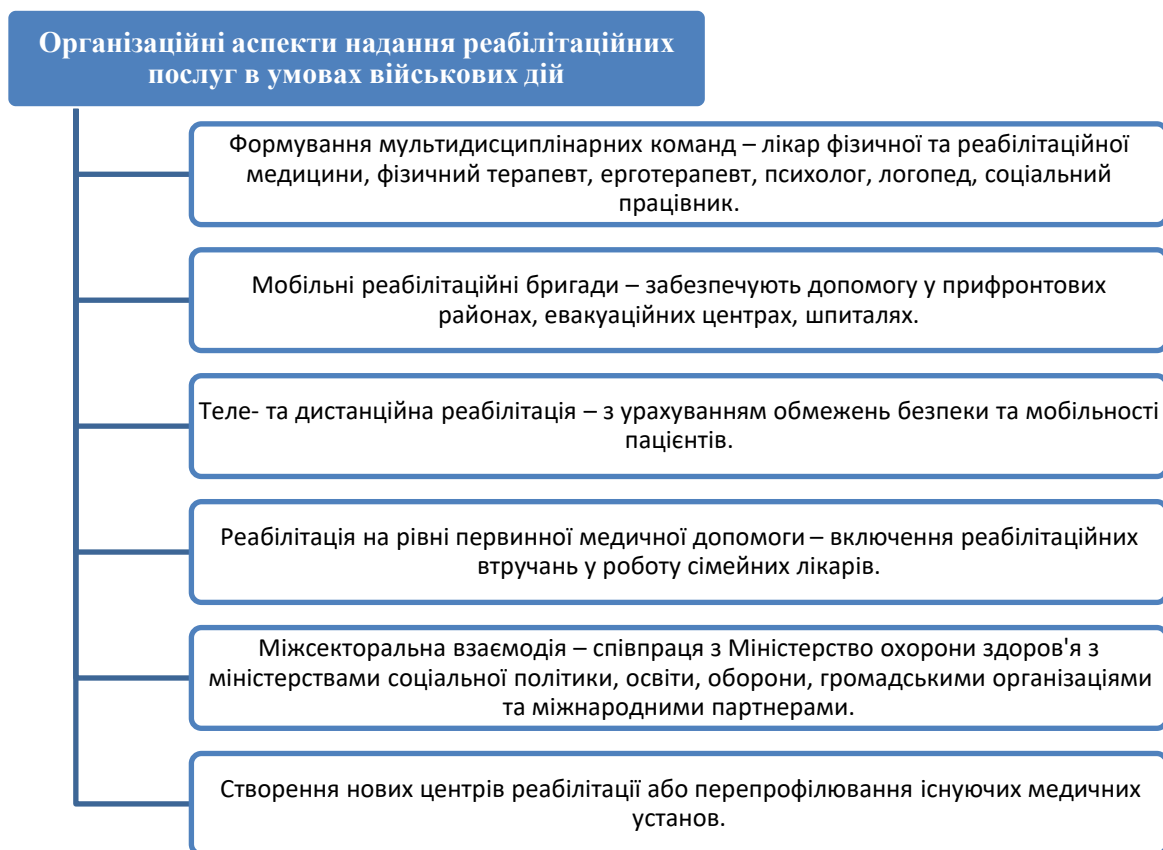

Рис. 1. Організація надання реабілітаційних послуг в умовах військових дій

Отже, ефективна організація реабілітаційної допомоги в умовах війни вимагає гнучкості, адаптивності та міждисциплінарного підходу. Необхідно забезпечити безперервність реабілітаційного процесу, його доступність та відповідність міжнародним стандартам. Подальше становлення реабілітаційної системи повинно відбуватись із врахуванням досвіду військової медицини, потреб мирного населення та принципів людино центричності.

Список використаних джерел

1. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я. Закон України №1053-IX від 3 грудня 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>
2. Реабілітація українських військових та ветеранів: досвід долаття несистемності. Дослідження. Київ. 2024. 116с. URL: <https://www.pryncyp.org/wp-content/uploads/2024/12/reabilitacziya-web.pdf>

3. Мельников А., Гороховський А., Костян Я. Сучасні види реабілітації для постраждалих від війни військовослужбовців. URL: https://www.researchgate.net/publication/376434666_SUCASNI_VIDI_REABILITACII_DLA_POSTRAZDALIH_VID_VIJNI_VIJSKOVOSLUZBOVCIV